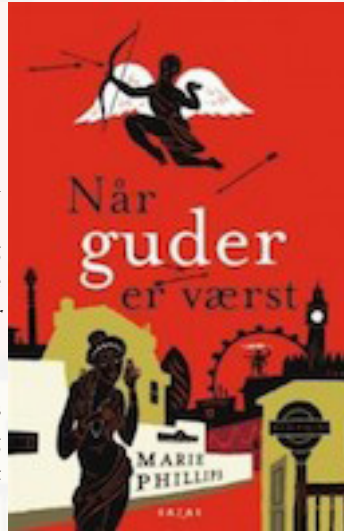

NÅR GUDER ER VÆRST

Forfatter: Marie Phillips

Titel (originaltitel): *Når guder er værst* (*Gods Behaving Badly*)
 Forlag og udgivelsesår: Bazar Forlag ApS, København 2008
 Første udgivelse: Jonathan Cape Random House, London 2007

Hvad nu, hvis de græske guder faktisk eksisterede – og stadig levede blandt os den dag i dag? Disse spørgsmål giver britiske Marie Phillips et bud på i sin humoristiske debutroman *Når guder er værst* (originaltitel: *Gods Behaving Badly*) fra 2007.

Livet som gud er ikke, hvad det har været, efter ham Jesus dukkede op. De gamle græske guder er blevet glemt, og de forsøger nu at få hverdagen til at hænge sammen i et faldefærdigt hus i London. Afrodite har en telefonsexlinje, Dionysos er natklubejer, og Apollon har sit eget tv-show,

hvori han optræder som fupclairvoyant. Det er til en af optagelserne på dette show, at han møder rengøringshjælpen Alice og hendes ven Neil, og snart bliver de to mennesker hvirvlet ind i de gamle guders mildest talt dysfunktionelle familieliv – for selv om de har mistet de fleste af deres kræfter, er de stadig i høj grad de samme græske guder, vi kender fra myterne!

Marie Phillips' tilgang til det klassiske materiale er først og fremmest uhøjtidelig og dybt humoristisk; hun udviser fint kendskab til mytestoffet og henviser også løbende til det, men behandler det med en sund portion kunstnerisk frihed. Til glæde for klassiske sjæle bliver der ikke pillet voldsomt ved den etablerede mytologi; den kunstneriske frihed udarter sig derimod primært i de legesyge forestillinger om, hvordan de gamle græske guder ville begå sig i det 21. århundrede. Gudernes personligheder er blevet forsøgt opdateret til en moderne kontekst, og det er her, der for de mest højtidelige af de klassisk uddannede kan opstå en vis mængde dissonans; det kan til tider virke lidt for fjollet at læse om Artemis, der lufter hunde i joggingtøj, eller Athene, der holder kedelige, uforståelige klogeågeforedrag, eller Zeus, der proklamerer sig fan af den britiske kultserie Doctor Who, men hvis man formår ikke at snuble helt over Hermes' motorcykel eller Poseidons skur ved havet, er der godt stof at hente også for de klassiskfaglige.

Romanen er først og fremmest henvendt mod et publikum uden videre kendskab til den klassiske verden. Al den nødvendige baggrundsviden bliver givet løbende i historien, så ingen bliver hægtet af, men der er også klassiskfaglige godbidder til de mere indviede – små henvisninger og indforståede vittigheder, som blot får lov at stå alene. Således kan bogen tjene som en let og sjov introduktion til det klassiske stof, der er blevet "oversat" for den moderne læser, og samtidig skabe interesse for og lægge op til nærmere studier af det faktiske antikke materiale.

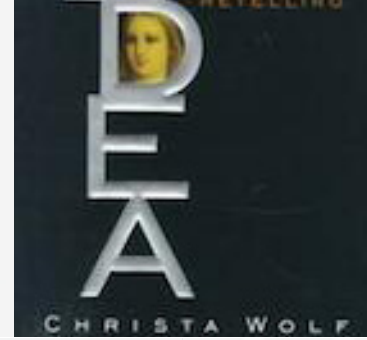
Stærkest bliver fortællingen måske i sin behandling af emner som religion, tro, skyld og moral, der, om end det forbliver på et letfordøjeligt plan, rummer noget tidløst og almengyldigt. Og det er måske i virkeligheden her, Phillips rammer allermost plet, for skønt omgivelserne er moderne, har vi i kontrasten mellem de alt andet end perfekte guder og de helt igennem ordinære mennesker, mellem det komiske og det tragiske, alle ingredienserne til en moderne græsk myte.

Daniel Blom Paulsen, stud.mag. i klassisk filologi

MEDEA. A MODERN RETELLING

with an Introduction by Margaret Atwood. New York 1998.

Forfatter: Christa Wolf. Oversat fra tysk til engelsk af John Cullen.

Bogens oprindelige tyske titel "*Medea - Stimmen*" afslører bogens opbygning. Det er ikke en traditionelt opbygget roman, men derimod 11 monologer, der kronologisk fortæller om Medeas skæbne i Korinth. Medea selv står for fire af monologerne, Jason for to og resten er lagt i munden på personer ved hoffet i Korinth, dvs. vi får i alt seks forskellige analyser af de begivenheder, der fører til Medeas undergang. Margaret Atwoods indledning giver læseren en oversigt over romanens mytologiske baggrund og sætter fortællingen ind i et kulturelt og historisk perspektiv.

CW er tro mod den traditionelle Medea-myte, hvad angår romanens ramme. Jason og Medea bor i kong Kreons palads i Korinth sammen med deres to sønner efter at være flygtet først fra Kolchis og senere fra Jolchos. En dag går en frygtelig sandhed går op for Medea, da hun i en grotte under slottet finder de jordiske rester af Kreons ældste datter, Iphinoe, der er blevet ofret af sin far, som frygtede et matriarkalsk oprør. Fra dette øjeblik forsøger hoffet at skaffe Medea af vejen, og der sættes en folkehetz i gang mod hende. Hun og sønnerne forvises fra slottet til det fattige indvandrerkvartier i udkanten af byen. Der begynder at gå rygter i byen om, at hun har slået sin bror Apsyrtos ihjel, og da der kort efter udbryder pest i Korinth, får byen brug for en syndebug. Medea er med sin påståede fortid perfekt til formålet, og hun forvises fra Korinth. I den sidste monolog befinder Medea sig sammen med sin gamle amme i nogle bjerghuler uden for Korinth, og her finder ammens datter dem flere år efter. Hun fortæller, at folk i Korinth stenede sønnerne ihjel lige efter Medeas fordrivelse, og derefter startede de et rygte om, at Medea selv havde slået børnene ihjel for at hævne sig på Jason, fordi han var udset til at blive gift med Kreons datter Glauke. Medea bryder sammen og forbander alle fra Korinth.

CW præsenterer en anden og mere moderne Medea. Hun er ikke som hos Euripides og Seneca optændt af jalousi eller hævnørst, for hun har aldrig rigtigt elsket Jason. Hun flygtede kun med ham for at komme væk fra Kolchis, hvor faderen – ligesom senere Kreon - af angst for et oprør havde fået Apsyrtos dræbt. CW's roman handler om magt og politiske intriger og desuden om angsten for "de fremmede", her de mørke kolchere. Medea er ingen troldkvinde, men hun er "urtekynding" og prøver endda at helbrede Glauke for dennes epilepsianfald, og hun får hende ligeledes til at huske Iphinoe, og er altså af den grund "farlig". Alle har forsøgt at fortrænge, hvad der skete med søsteren, og det er et andet af bogens hovedtemaer. Bogen udkom i Tyskland i 1996, og metaforen med "skelettet i skabet", her i kælderens, går såvel på tyskernes forsøg på at forsone sig med den nazistiske fortid som med tiden efter 1945, ikke mindst den østtyske stat, hvor CW angiveligt selv i en periode var aktiv stasi-informant.

Hvis man vil bruge dette aspekt som perspektivering i old-undervisningen, kan man med fordel tage udgangspunkt i monolog nr. 5, hvor kongens astrolog Akamas fortæller om begivenhederne, der ledte op til drabet på Iphinoe, og hvorledes den kollektive glemsel / fortrængning hurtigt indfandt sig. I samme monolog findes også en fin beskrivelse af, hvorledes kolcherne blev modtaget i Korinth, og sammenholdt med Jasons beskrivelse af kolcherne og korinthernes opfattelse af dem i monolog nr. 2 kan man sagtens sammenstykke en perspektivtekst til det evigt aktuelle tema "de fremmede og os". Bogen er desværre endnu ikke oversat til dansk, og det kan vanskeliggøre dens anvendelse i undervisningen, men man kan evt. selv oversætte udvalgte passager fra enten tysk eller engelsk. Under alle omstændigheder er det en absolut læsværdig roman, som jeg kun kan anbefale.

Karen Fog Rasmussen, cand. mag. i latin og oldtidskundskab.

ROMERSK BLOD

Steven Saylor, Husets Forlag 2006

Vi befinder os i republikkens Rom i 80 f.Kr., året efter at Sulla er trådt tilbage som diktator, men stadig holder alle magtens tråde i sin hånd. Han har i den urolige tid før og under sit diktatorvælde slået alle væsentlige modstandere af banen og er reel eneheriker. Efter at have ryddet op i modstandernes rækker med summariske proskriptioner hersker han nu med den legitimitet, som nu engang kan opnås, når man har udryddet de fleste af sine modstandere og intimideret resten til underkastelse.

I dette usikre politiske klima opererer opdageren Gordianus, som mod god betaling kan hyres til enhver opgave, der kræver list og deduktionsevne ud over det sædvanlige. Denne evne demonstreres i begyndelsen af bogen, hvor Gordianus opsøges af en slave ved navn Tiro, (ja, *den* Tiro), hvis opførelse og udtalelser uden hans egen vilje giver Gordianus så mange spor, at han på bedste Sherlock Holmes-manér kan deducere sig frem til Tiros herres navn (Cicero), stilling (advokat) og den aktuelle sag, som Cicero ønsker Gordianus' hjælp til at undersøge (sagen mod Sextus Roscius, som står anklaget for den frygteligste af alle forbrydelser: fadermord).

Cicero ønsker Gordianus' hjælp til at finde sandheden om mordet på Sextus Roscius Senior. Hvis han ikke kan få sin klient frikendt, venter den uhyggeligste straf i den romerske retspleje på den dømte: kendes han skyldig i fadermord, vil han først blive pisket, dernæst syet ind i en sæk sammen med en hane, en hund, en slange og en abe og endelig smidt i Tiberen.

Mange af os har sikkert læst Ciceros tale *Pro Sexto Roscio*, enten på latin eller i oversættelse, og denne tale udgør grundstammen i Steven Saylor's litterære genskabelse af hele sagen og dens opklaring. Vi følger Gordianus, mens han

bevæger sig rundt i Rom og provinsbyen Ameria for at finde vidner og spor, der kan hjælpe Cicero i retssagen, og vi møder undervejs mange spændende typer mennesker fra alle samfundslag og kommer både på bordel og til overdådig festbanket hos en af Sullas frigivne, Chrysogonus, som er behændig i kunsten at udnytte Sullas proskriptioner til egen vinding.

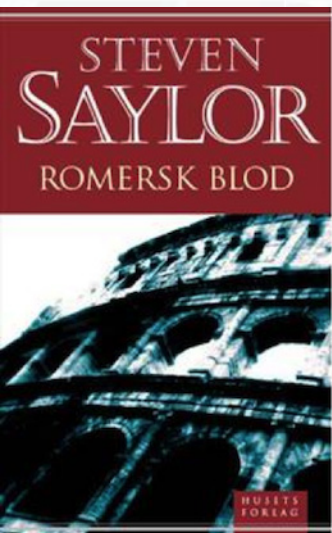
Bogen er et spændende bekendtskab for både krimifans og antikinteresserede. Den kan nydes af krimilæseren uden særlig forudsætninger som en spændende deduktionshistorie med fine miljøskildringer, men for den, der er hjemme i Roms historie og geografi, er der en særlig glæde i at genfinde elementer i historien, som man kender fra andre kilder.

Steven Saylor er kendt for stor præcision i skildringen af personer og miljøer, og denne præcision går igen i alle hans romaner og noveller med skueplads i det antikke Rom, som jeg har læst. Der findes bl.a. en spændende serie romaner om Cæsar, samt en række korte historier, hvor opdageren Gordianus viser sine enestående evner som detektiv.

Jeg ser ingen oplagt mulighed for at bruge romanen som perspektiveringstekst i oldtidskundskab, al den stund at der tale om et moderne fiktionsværk, og det vel sjældent er Ciceros retstaler, man læser i undervisningen, hvis man beskæftiger sig med ham. Her er de filosofiske skrifter nok mere velegnede. Jeg har tidligere anbefalet Steven Saylor's værker til særligt interesserede elever, og som lystlæsning for enhver med interesse for den romerske oldtid er værkerne efter min mening uovertrufne.

Tove Niclasen, underviser i oldtidskundskab, tysk og latin på Vordingborg Gymnasium

Steven Saylor: "Romersk blod" er anmeldt i KfM nr. 229, feb. 2007, s. 18-20 af Kai Verner Nielsen.

IMPERIUM

Robert Harris; Lindhardt og Ringhof, 2006, printed in Denmark 2007

Imperium er en historisk roman, der er skrevet af den britiske journalist Robert Harris. Den udkom i 2006, oversat til dansk i 2007. Værket handler om den romerske jurist Marcus Tullius Cicero (106 f.Kr. – 43 f.Kr.) og fortælles af hans privatsekretær og fortrolige Tiro. Tiro beslutter sig på sine gamle dage for at lave en levnedsskildring af Cicero og skildre hans ønske om at opnå imperium – statsmagten i Republikken Rom. En sicilianer ved navn Sthenius opsøger en dag Cicero i år 79 f.Kr. Guvernøren Gajus Verres udplynder Siciliens befolkning, deriblandt Sthenius. Verres vil have den uskyldige Sthenius straffet for forhold, som i sidste ende kan koste ham livet. Sthenius beder Cicero om hjælp. Denne ser retssagen som en mulighed for at gøre sig bemærket i offentligheden. Men der er udfordringer, der venter. Til at forsvare sig har Verres Hortensius, der er kendt som 'den bedste' retslærde i Rom. Cicero anses som 'den næstbedste.' I Senatet må Cicero bøje sig for 'anciennitetsreglen'. Det betyder, at en højere rangeret politiker som Hortensius kan gøre krav på at få taletid. Derfor er det for det meste Hortensius' stemme, der bliver hørt. Dette bliver en udfordring i retssagen.

Forfatteren har forholdt sig til, at den virkelige Tiro lavede en levnedsskildring af Cicero. Den er desværre gået tabt. Harris giver med "Imperium" sit bud på en levnedsskildring. Forfatteren fremhæver i et efterskrift, at de fleste af begivenhederne i romanen faktisk har fundet sted. Persongalleriet er bredt, og Tiros viden og iagttagelser gør personerne levende. Det ville have været en hjælp for læseren med en oversigt over de mange navne og muligvis et par ord om deres rolle i værket. Det er velovervejet af Harris at lade Tiro være fortælleren. Tiro kan frit bevæge sig i de forskellige samfundslag. I egenskab af privatsekretær er han med til Ciceros fortrolige møder, hvor han møder fremtrædende personer. I rang af slave ser han Cicero fra sidelinjen, når der afholdes valg, og Cicero lader Tiro løbe ærinder. Tiro kan være alle vegne, uden at det virker påfaldende. Cicero ville ikke kunne bevæge sig på den måde på grund af sin voksende position i offentligheden.

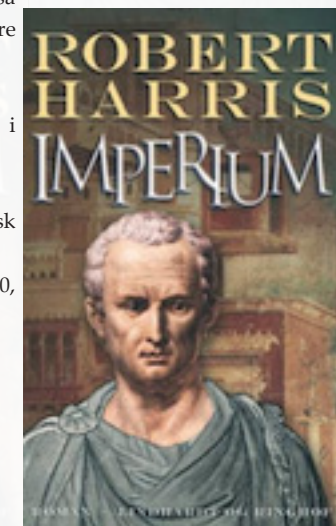
Men Tiro fortæller ikke blot om Cicero. Privatsekretæren besynger *imperium*, som er romanens titel. Magtspillet i "Imperium" hører ikke kun hjemme i Republikken Rom. Det er noget, som kan trækkes helt op til vore dage. Hvor langt vil man gå for at få magten? Hvem allierer man sig med?

En retssag kan være en tilgang til romanen for en moderne læser, der ikke er så bekendt med Republikken Rom. Fra begyndelsen vil læseren have noget at relatere til, og retssagen bliver et punkt, hvor Tiro opbygger dette historiske univers.

Imperium er en velskrevet og spændende roman, der giver et godt indblik i Republikken og kampen om den politiske magt.

Sarah Blendstrup, Klassisk sproglig student fra Ribe og stud.mag i dansk

Robert Harris: *Lustrum* er anmeldt af Kai Verner Nielsen i KfM nr. 246 dec. 2010, s.22-24. *Imperium* nævnes kort i anmeldelsen.

HELIOSKATASTROFEN

af Linda Boström Knausgård

2014 (dansk oversættelse af Charlotte A.E. Glahn)

Lindhardt og Ringhof Forlag A/S København

Helioskatastrofen, der netop er oversat til dansk, er en kort roman på 116 sider, der handler om en ung pige og hendes forhold til sin skizofrene far. På grund af faderens indlæggelse på en sindssygeanstalt vokser hovedpersonen Anna op i en plejefamilie, der er tilknyttet Pinsebevægelsen. Anna savner sin far voldsomt og længes efter en genforening med ham. Pludselig får hun imidlertid en central rolle

i den religiøse menighed, eftersom det opdages, at hun har evnen til at tale i tunger. Til hver gudstjeneste skal hun levere en seance, hvilket slider så hårdt på hende, at hun til sidst selv får en depression og må indlægges. Det er svært ikke at læse romanen delvis selvbiografisk, hvad angår temaet om at leve med en psykisk lidelse. Forfatteren er gift med Karl Ove Knausgård, der har skrevet storværket *Min Kamp* i 6 bind, hvori hans liv og ægteskabet med Linda Boström skildres detaljeret og hudløst ærligt. På grund af det værk er det blevet almindelig kendt, at Linda er mani-depressiv og også har været indlagt ad flere omgange med en akut depression og selvmordstanker bl.a. pga. Knausgårds afsløringer af deres privatliv.

Hvordan forholder forfatteren sig til det antikke forlæg?

Begyndelsen af romanen er en direkte reference til den antikke myte om Athenes fødsel ud ad Zeus' hoved. Hovedpersonen kløver sin fars hoved og står derefter foran ham 12 år gammel på et blodigt gulv i en glinsende rustning. De to indgår kortvarigt i en slags symbiose med hinanden, hvor man får associationer til det psykologiske begreb Elektrakomplekset. Dette lykkesmoment ødelægges dog brat af faderens skrig, og han indlægges umiddelbart derefter med akut skizofreni på en sindssygeanstalt, "hvor hans beretning blev ignoreret og hans hovedpine lindret med så stærk medicin, at han til sidst tvivlede på, at det virkelig var sket" (s. 10).

I resten af bogen dukker det mytologiske stof glimtvis op fx i slutningen af bogens første del, hvor det afsløres, at Anna ikke taler i tunger, når hun taler til menighedens ugentlige gudstjenester – hun taler på græsk! Senere under hendes indlæggelse tænker hun, at hun ikke kan få lov til at dø, fordi hun er Athene. Hun forestiller sig også sindssygeanstalten som et slags dødsrige med en færgemand, der fragter de besøgende frem og tilbage. I slutningen bliver det klart, at romanens titel refererer til en flykatastrofe fra 2005, hvor et fly fra Helios Airways styrtede ned på vej til Athen, hvilket giver associationer til myten om *Daidalos* og *Ikaros*. Fortællingen om Anna og hendes stærke faderbinding bliver dermed pludselig til en fortælling om pigen, der fløj for tæt på solen og derfor gik til grunde.

Hvordan tilpasses det antikke stof til en moderne målgruppe?

Romanen er en moderne og almen fortælling om det at leve med en psykisk lidelse og en stærk dødsdrift. Det mytologiske stof ligger således kun som en undertone i fortællingen med det formål at skabe en fornemmelse af, at virkelighed og myte smelter sammen i hovedpersonens hallucinerende tanker og univers. Det antikke stof skal således læses og tolkes i en psykologisk sammenhæng hele bogen igennem, hvilket gør stoffet moderne, og giver romanen et raffineret præg.

Hvordan vurderer du værkets anvendelighed som perspektivlitteratur i gymnasieundervisningen?

Romanens to første sider om hovedpersonens fødsel kan med en forklarende indledning om værkets psykologiske motiv anvendes som perspektivtekst til Hesiods *Theogonien* eller til Lukians gudedialog mellem Zeus og Hefaistos.

Line Overmark Juul, lektor v. Ribe Katedralskole

TEMA

SPLINTEN FRA ARGO

Originaltitel: *Argóarflísín* af Sjórn (Sirgurjón B. Sigurdsson)

Forlaget Bjartur (2005), dansk oversættelse af Kim Lembek, forlaget Athene (2006)

Splinten fra Argo er en fortælling om at fortælle. Dette kommer blandt andet til udtryk i bogens æskesystem af en fortællemåde.

Historien fortælles i yderste ramme af jeg-fortælleren Valdimar Haraldsson, der ser tilbage på og fortæller om en spøjs rejse med et af rederiet *Kronos'* skibe. Skibet sejler d. 10. april 1949 fra København til Norge og skal herfra sejle videre med norsk papirmasse til Izmit i Tyrkiet og derfra videre til Poti i Georgien for at hente te.

Om bord møder Haraldsson, blandt mange andre mere eller mindre mærkværdige karakterer, andenstyrmanden Kaineus, som elsker at fortælle om sit lange liv som sømand. Kaineus bliver jeg-fortæller i næste ramme, og han beretter om argonauternes rejse og ophold hos kvinderne på Lemnos. Kaineus var selv nemlig selv argonaut! Mens Kaineus genoptager sin fortælling om argonauternes strabadser ved samtlige middagsselskaber om bord, sidder Haraldsson og resten af besætningen fast i Moldarvog

i Fedafjorden i Norge efter den ene forsinkelse og misforståelse efter den anden, og hovmesterens 'dame' opfører sig afvisende, men også indsmigrende over for Haraldsson.

Kaineus har den vane, at han altid lægger øret til en træsplint, inden han fortæller. Skibets kaptajn fortæller, at Kaineus får fortællingerne derfra. Det er således den inderste ramme. Splinten stammer fra det stykke stævntræ, som Athene indsatte i Argo, og som havde den evne, at det kunne tale som et menneske – derfor kunne det guide Argo på rette vej til Kolkis og hjem til Jolkos igen. Og derfor kan det nu fortælle historier videre til Kaineus.

Hvordan forholder forfatteren sig til det antikke forlæg?

På bogens sidste side opregner forfatteren de værker, som romanen bygger på; Apollonios Rhodios' *Argonautika*, og Euripides' *Medea* og *Hypsipyle*. *Argonautika* bruges meget direkte i Kaineus' fortælling, og forfatteren er her forholdsvis tro mod forlægget. Dog flettes brugen af *Hypsipyle* ind her også. Brugen af *Medea* er mere indirekte, og man skal som læser kende til myten for at se, at hovmesterens dame er en Medea-skikkelse.

Hvordan tilpasses det antikke stof til en moderne målgruppe?

Nok gør forfatteren ret direkte brug af antikt stof, men stoffet er indsat i en anden kontekst såvel i forhold til tid som sted. Haraldssons rejse foregår i fjerde år efter anden verdenskrig.

Hvordan vurderer du værkets anvendelighed som perspektivlitteratur i gymnasieundervisningen?

I et forløb om epos kan man bruge Kaineus' fortællinger om argonauternes ophold på Lemnos, hvor sproget er spækket med patronymika og epiteter (ss. 23-26, 33-35, 37-40, 94-99, 112-121 og 123-125).

Læser man en litterær søjle med *Odysseen* som kernestof, kan man forfølge fortællemåden i værket. Her kan man bruge Kaineus' fortælling om den historie, som en digterinde fortæller argonauterne på Lemnos. Fortællemåden er tydeligt inspireret af fortællemåden i *Odysseen*, eksempelvis i 8. sang, hvor Demodokos fortæller historier til Odysseus og faiakerne.

I et forløb om Medea kan man også anvende digterinden på Lemnos' fortælling om Sigurd og Gudrun (s. 47-56, 64-68). Dette er en genfortælling af myten om Jason og Medea. Ydermere kan man i et sådan forløb se nærmere på hovmesterens tyske 'dame', der opfører sig meget sært!

Pernille Borch Petersen, adjunkt v. Egedal Gymnasium og HF

THE SONG OF ACHILLES

Forfatter: Madeleine Miller

Forlag: Bloomsbury; Udgivelsesår: 2011; Dansk oversættelse: Turbulenz, 2013

'En sexet, voldelig Superman-version af Iliaden'

Således er bogen beskrevet på bagsiden med et citat, der er hentet fra anmeldelsen i *The Guardian*, og citatet passer da også ret fint. Bogen baserer sig på nogle stræk ganske tæt på Iliadens handlingsforløb, men i et sprog, der er tilpasset år 2012 og i høj grad henvendt til et yngre publikum.

En afgørende forskel på 'The Song af Achilles' og 'Iliaden' er, at bogens hovedperson er Patroklos, ligesom det er Patroklos, der er fortælleren. Bogen starter med Patroklos' barndom og hans forvisning til Peleus' hof, hvor han knytter venskab med Achilleus. Herefter beskrives deres fælles ophold hos Chiron, hvor deres venskab udvikler sig til et reelt fysisk kærlighedsforhold til moderen, Thetis', store fortrydelse. Fra den idylliske beskrivelse af Pelion-bjerget følger man Achilleus' vej til og deltagelse i Troja-krigen. Her begynder der at gå skår i Achilleus' og Patroklos' forhold, efter at Achilleus nægter at kæmpe pga. striden med Agamemnon. Dette resulterer som bekendt i Patroklos' død, men historien fortælles videre af Patroklos' ubegravede ånd helt til Achilleus død og Trojas fald.

Som det fremgår af resuméet er bogen ikke en egentlig genfortælling af Iliaden. Iliadens genialitet ligger efter min opfattelse i dens korte tidsmæssige udstrækning og det klare fokus på striden mellem Achilleus og Agamemnon. Dette er forladt for en lang, kronologisk opbygget beskrivelse af forholdet mellem Achilleus og Patroklos. Det giver dog bogen berettigelse, at den ikke blot lægger sig tæt opad den oprindelige handling, men vælger forholdet mellem Achilleus og Patroklos ud og sætter det under behandling. Dog bliver det for meget for mig, når deres sjæle mødes i underverdenen i en meget romantiseret slutning.

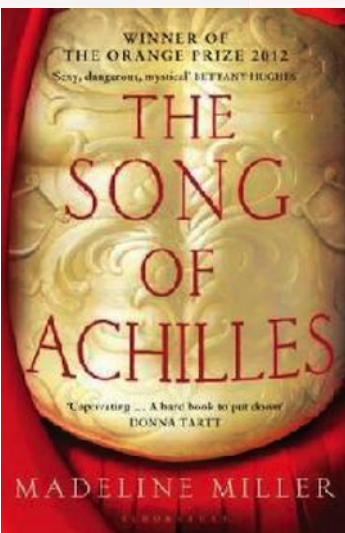
Bagsideteksten lokkede med vold og sex, og det synes jeg faktisk ikke helt holder, hvilket ikke generer mig personligt. Der er en enkelt sexscene, men det er ikke mere, end at det er tåleligt. Der er heller ikke mange voldsbeskrivelser. Her er bogen egentlig mere skånsom end Iliaden, der jo har meget grafiske beskrivelser af kampe ind i mellem.

Jeg er glad for værket, som det formentlig fremgår, men overvejer stadig dets anvendelighed i min undervisning i oldtidskundskab. Min tanke var oprindelig at anbefale den til elever, der gerne ville have en nemmere læst udgave af Iliaden. Det, jeg mere konkret overvejer til næste år, er at anvende de dele af værket, der lægger sig tæt op ad Iliadens 1.sang. Det drejer sig om kapitel 25 (især s. 257 og 263), der handler om Chryses-konflikten og kap. 26 (s. 280-281; Sidetal henviser til den engelske udgave), der omhandler Achilleus' bøn til Thetis. Her ville jeg give eleverne forskellige små tekstbidder af 1.sang og forsyne dem med dette kapitel også for at bede dem finde forskelle og ligheder. Jeg har nogle meget læsesvage drenge, som ikke kan komme igennem en hele sang, og her tænker jeg at bogen kan bruges til at give dem overblik. De vil så kun læse kortere uddrag af Iliaden, men det er trods alt bedre end ingenting, hvilket realistisk set er alternativet i nogle af mine klasser. Tilsvarende kunne gøres med kap. 29 (s. 300) og kap. 30 (s. 306-309), der omhandler angrebet på skibene i 16. sang og Patroklos' lån af

Achilleus' rustning. De sidstnævnte sider i kap. 30 er anderledes nok til at kunne overvejes til eksamenstekst.

Sophie Ege, underviser i oldtidskundskab på Brøndby Gymnasium

Madeleine Miller: Achilleus' sang er anmeldt i LOGOS nr. 4, nov. 2013 s. 85-86 af Rune Munk-Jørgensen.

PENELOPIADEN – MYTEN OM PENELOPE OG ODYSSEUS.

Margaret Atwood. Oversat af Lisbeth Møller-Madsen. Tiderne Skifter. 2005.

Den anden side af historien

Dette er Penelopes historie, fortalt af hende selv fra underverdenen. Hendes fortælling handler om livet som Odysseus' hustru afløst af bemærkninger om deres nuværende forhold i underverdenen. Penelopes historie afbrydes af kapitler fortalt af de tolv slavinder, som Odysseus og Telemachos dræbte i 22. sang. Disse kapitler fungerer som en slags korsange i romanen. Penelopes indledende kommentarer til eftertidens opfattelse af hende som et billede på trofasthed og kløgtighed sætter tonen for romanen. Ifølge Penelope gøres hun i *Odysseens* version til "[e]n stok der kunne bruges til at prygle andre kvinder med. Hvorfor kunne

de ikke være så hensynsfulde, så pålidelige, så altudholdende, som jeg havde været? [...] Gør ikke som mig, har jeg lyst til at skrike til jer – ja, jer!" (s. 18). Romanen igennem bliver der dog sået tvivl om Penelopes pålidelighed og trofasthed gennem slavindernes kommentarer.

Romanens forhold til Odysseen

Atwood giver Penelope en stemme og en selvstændig fortælling, som ikke er bundet af det antikke forlæg. Romanen nuancerer billedet af Penelope som indbegrebet af den trofaste hustru, og Atwood bruger hendes stemme til at sætte spørgsmålstegn ved opfattelsen af ægteskabet mellem Odysseus og Penelope som lykkeligt og myten om dem som et ideelt par.

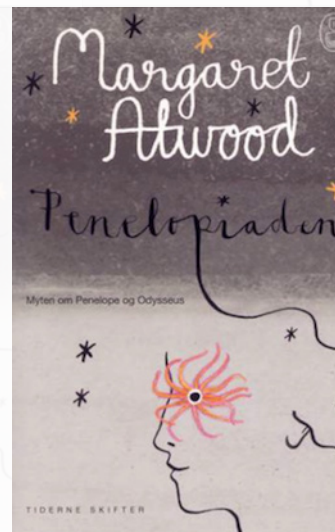
Tilpasningen til et moderne publikum

Atwood lader Penelope spille op mod billedet af sig selv som den snu og trofaste hustru gennem passager, der afslører Penelopes menneskelighed via hendes rådvildhed og sorg – og gennem slavepigernes beretninger i de mellemliggende kapitler sås tvivlen om Penelopes trofasthed. Billedet af hende smuldrer altså til fordel for et mere nuanceret billede, som er nemmere for en moderne læser at forholde sig til. I forbindelse med nuanceringen indlægges også begreber og problemstillinger af en mere moderne art; for eksempel fortæller Penelope om problemer med Telemachos, som kaldes teenager (s. 120). I modsætning hertil udgør Penelopes beskrivelse af de tolv slavinders vilkår et fremmedgørende element, som bliver illustreret i kapitel xxvi, hvor en moderne retssag mod Odysseus afholdes. Bejlernes voldtægt af slavinderne betragtes her som legitimt netop på grund af forskellen i menneskesynet dengang og nu. Derved stilles der skarpt på de antikke teksters fremmedhed eksempelvis med hensyn til beskrivelsen af slavindernes forhold og fremstilling af overnaturlige væsner som erinyerne, der også optræder i kapitel xxvi.

Romanen som perspektiveringstekst

Romanen kan bruges som perspektivtekst enten i helhed eller uddrag. Eksempelvis kan man gennem en sammenligning mellem fremstillingen af Penelope i Odysseen, i Ovids første Heltindebrev og Atwoods Penelope få et indblik i det skiftende syn på hustruens rolle i henholdsvis antikkens Grækenland, Rom og endelig den moderne vestlige kultur.

Cecilie Flugt, ph.d.-stipendiat, KU

ELSKOVSKUNSTNEREN

Jane Alison, Høst og søn, 2001, oversat fra *The Love Artist* af Susanne Grubb

Ovid er titelfiguren i denne roman. Alison starter ved slutningen, hvor Ovid bliver arresteret og deporteret til Tomi. I resten af bogen ser så den alvidende fortæller tilbage på det foregående års begivenheder og fylder den berømte og uigennemtrængelige dobbeltårsag til eksilet (carmen et error) ud med et originalt bud. Plottet er modelleret over klassisk mytologi. Det værk, Alison lader Ovid bakse med, er nemlig hans Medea, som ikke er overleveret til nutiden undtagen i et enkelt citat, om end tragedien blev meget rost i oldtiden.

Året byder på to mægtige udfordringer for den feterede digter. For det første savner han beskyttelse opad og kan næsten ikke tro sin lykke, da et medlem af kejserens familie viser interesse for hans kunst og kunnen – først senere forstår han, hvor tvetydig magtens øje fungerer. For det andet savner han inspiration. Han vil gerne være seriøs og nå op i liga med Horats og Vergil, som han har et vist mindreværdskompleks overfor. Men den store tragiske alvor volder den lette og lyse digter problemer.

Løsningen er en inspirationsrejse til Kaukasus, hvor han møder Xenia, en forældreløs heks, som plages af natlige mareridt. De mødes, sød musik opstår, og så tager han hende med til drømmenes Rom. Der lever hun op til sit navn og får svært ved at manøvrere i det subtile magtspil blandt de kendte. Hun er Ovids livline til de naturlige og voldsomme følelser, han digter tragedie på, han er hendes eneste holdepunkt i den fremmede verden, hvor hekseri er decideret forbudt.

Begge Ovids udfordringer får ham til at spille højt spil. Over for Xenia betyder det, at han leger med hendes følelser for at skaffe råstof til skildringen af usikkerhed, jalousi, vrede og hævnthirst. Men i dette spil viser naturbarnet Xenia sig at være lige så kapabel som den forfinede kulturping. Så mens hendes mave vokser og Ovids skriftruller nærmer sig det volumen, han kan erobre scenen med, opbygges også den gensidige mistro i forholdet frem imod den kendte ulykke, der åbnede bogen.

Hvordan forholder forfatteren sig til det antikke forlæg?

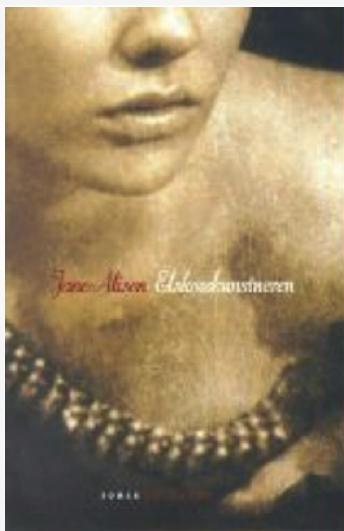
Plottet genskaber Jason og Medea i Augustus-tidens Rom. En fri udfoldelse af det drama, en udsat fremmed oplever, når hun er afhængig af den, der også udnytter hende. Det er mytens tema, der inspirerer og ikke decideret tekstnære allusioner.

Hvordan tilpasses det antikke stof til en moderne målgruppe?

Det er en historisk roman, men skildringen betoner lighederne mellem den tid og vores tid. Den psykologiske figurtegnning og det moderne storbyliv i Rom bringer historien tæt på læseren i kraft af det almenmenneskelige indhold af svigt, tillidsbrud og gensidig udspionering.

Hvordan vurderer du værkets anvendelighed som perspektivlitteratur i gymnasieundervisningen?

Som en vanskelig opgave, fordi temaet gennemsyrrer hele værket, og det kan være svært at skære egnede afsnit ud af en roman uden at skulle forklare alt muligt.

Hans Gregersen, Aalborg Studenterkursus

SPOLIA I KARIEN

I Karien ligger der fremtidigt gulf for arkæologer. Byen Alinda er ikke udgravet, og imens man venter på tid og penge, lader tidens tand sig se på flere måder. Her er det et romersk teater, der er ved at springe i skov.

Lidt længere nede ad skråningen i Alinda var der engang en mægtig stoa ved byens torv. Dens solide fundamenter har holdt i mange århundreder, men dråben udhuler som bekendt stenen, og planteriget sætter sine spor i jagten på vand.

Enkelte dele af stoaen har fundet nåde for senere husbyggeres øjne. Her er antikke bygningsrester genbrugt i en privatbolig tæt på det gamle torv i Alinda.

(Fotos: Hans Gregersen)